

Η εισαγωγή του ευρώ και οι σχέσεις επιχειρήσεων – τραπεζών

Ιάσωνος Στράτου

Πρόεδρου του
Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών

Σε ένα χρόνο τίθεται σε ισχύ η Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το ευρώ ως ενιαίο νόμισμα των χωρών που συμμετέχουν στην ΟΝΕ εισάγεται την 1η Ιανουαρίου 1999. Η Ελλάδα είναι πολύ πιθανόν ότι δεν θα μετέχει στην ΟΝΕ από το 1999, όμως οι ελληνικές επιχειρήσεις θα ζουν με το ευρώ από την πρώτη στιγμή της καθιέρωσής του. Πολλές συναλλαγές τους, πωλήσεις, προμήθειες, συμβάσεις συνεργασιών με ευρωπαϊκές εταιρείες θα γίνονται στο ενιαίο νόμισμα της Ευρώπης. Η Ελλάδα αναμένεται να συμμετέχει στην ΟΝΕ και να υιοθετήσει το ευρώ το 2001-2002. Εάν όμως δεν ξεκινήσουμε την

προετοιμασία από τώρα, η ελληνική επιχείρηση θα πρέπει να καλύψει την ανάγκη προσαρμογής στο νέο νόμισμα σε λίγους μήνες, ενώ στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες η διαδικασία προσαρμογής αναμένεται να διαρκέσει περισσότερο από τρία έτη.

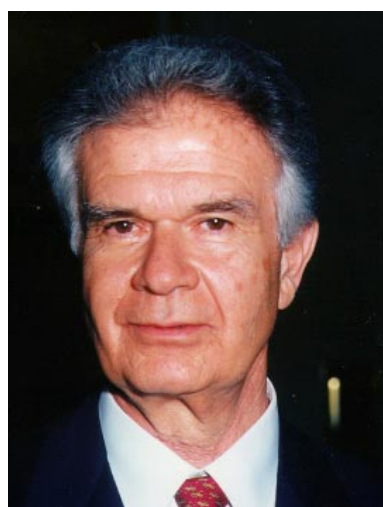
Γι' αυτόν το λόγο ο Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών παρακολουθεί τις εξελίξεις σχετικά με το ευρώ και προτρέπει τις ελληνικές επιχειρήσεις για να ξεκινήσουν έγκαιρα την προσαρμογή τους.

Σε αυτά τα πλαίσια ο ΣΕΒ κυκλοφόρησε στο τέλος του 1997 την έκδοση “Ευρώ και Επιχειρήσεις - Αναλυτικός Οδηγός Προετοιμασίας”, από κοινού με την ΑΜΥΕ και την EUROBANK.

Σε αυτόν τον Οδηγό προσδιορίζονται οι επιπτώσεις του ευρώ στα θέματα χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. Συνοψίζονται σε τέσσερις κατηγορίες:

- Απλοποίηση της διαχείρισης διαθεσίμων
- Εξάλειψη του κόστους κάλυψης έναντι συναλλαγματικού κινδύνου
- Μείωση των αναγκών σε κεφάλαια κίνησης
- Ευκολότερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση χαμηλού κόστους

Θα αναφερθώ παρακάτω συνοπτικά στις ειδικότερες προσδοκίες των επιχειρήσεων ως προς κάθε μία από αυτές τις κατηγορίες επιπτώσεων. Εξαρχής όμως πρέπει να τονισθεί η ιδιαιτερότητα την οποία θα

αντιμετωπίσουν οι ελληνικές επιχειρήσεις.

Οι Ευρωπαίοι ανταγωνιστές τους θα απολαμβάνουν πολύ σύντομα μετά την έναρξη του τρίτου σταδίου της ONE, την 1.1.1999, τα ευεργετικά αποτελέσματα αυτών των επιπτώσεων. Θα κερδίζουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα ως προς το κόστος των χρησιμοποιούμενων από αυτούς κεφαλαίων, ενώ τα αντίστοιχα πλεονεκτήματα για τις ελληνικές επιχειρήσεις μπορεί να αργήσουν πολύ. Εάν αυτό συμβεί, η ελληνική επιχείρηση, που ήδη αντιμετωπίζει συγκριτικό μειονέκτημα σε σχέση με τους Ευρωπαίους ανταγωνιστές της στα θέματα χρηματοδότησης, λόγω των υψηλών πραγματικών επιτοκίων στην Ελλάδα, θα υποχρεωθεί να αντιμετωπίσει ένα ακόμα επί πλέον μειονέκτημα: δεν θα μπορεί να απολαύσει τα ευεργετικά αποτελέσματα της χρήσης του ευρώ σε αντίθεση με τους ανταγωνιστές της. Ο προβληματισμός μας είναι πώς αυτό το πρόσθετο μειονέκτημα θα αποτραπεί και, η ελληνική επιχείρηση θα μπορέσει πολύ γρήγορα να συμμετάσχει στα οφέλη που συνεπάγεται η καθιέρωση του ευρώ στα θέματα χρηματοδότησης της επιχειρηματικής δράσης.

Ας δούμε λοιπόν αναλυτικότερα τα ευεργετικά αποτελέσματα που αναμένονται για την επιχείρηση σε κάθε μία από τις ανωτέρω τέσσερις κατηγορίες επιπτώσεων, σύμφωνα με την ανάλυση που περιέχεται στον αναλυτικό Οδηγό Προετοιμασίας για τις Επιχειρήσεις.

Απλοποίηση της διαχείρισης διαθεσίμων

Η μείωση του αριθμού των νομισμάτων που χρησιμοποιούνται σήμερα στην Ευρώπη, θα οδηγήσει στην απλοποίηση των διαδικασιών διαχείρισης διαθεσίμων για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Για παράδειγμα, δεν θα είναι πλέον απαραίτητο να ελέγχονται τα ημερήσια υπόλοιπα σε διάφορα νομίσματα.

Η μετάβαση στο ευρώ:

- θα μειώσει τον όγκο εργασίας,
- θα μειώσει το μέσο υπόλοιπο, κάτι που θα οδηγήσει σε μειωμένες ανάγκες για κεφάλαιο κινήσεως,
- θα μειώσει το κόστος των συναλλαγών και θα

εξαλείψει τις συναλλαγματικές διαφορές,

- θα μειώσει τον αριθμό των λογιστικών καταχωρήσεων που συνεπάγεται η διαχείριση πολλών διαφορετικών νομισμάτων.

Εξάλειψη του κόστους κάλυψης έναντι συναλλαγματικού κινδύνου εντός της ζώνης του ευρώ

Οι περισσότερες επιχειρήσεις προσπαθούν να καλύπτουν τις προγραμματισμένες πληρωμές ή εισπράξεις τους με προθεσμιακές αγορές συναλλάγματος. Οι μέθοδοι καλύψεως (hedging) συνεπάγονται κόστος το οποίο ενσωματώνεται στην προθεσμιακή τιμή του συναλλάγματος. Οι μέθοδοι αυτές εξυπηρετούν όμως μόνο κατά την κάλυψη ορισμένων ταμειακών ροών εντός περιορισμένων χρονικών ορίων.

Η μετάβαση στο ευρώ θα επιτρέψει στις επιχειρήσεις:

- να διαπραγματεύονται τις τιμές σε ευρώ,
- να εξαλείψουν το κόστος καλύψεως έναντι συναλλαγματικών κινδύνων (το οποίο συχνά ανέρχεται σε 1-2% των συναλλαγών για τις μικρές εταιρείες),
- να εξοικονομήσουν πολύτιμο χρόνο στο επίπεδο του management, εξαλείφοντας την ανάγκη παρακολούθησης της έκθεσης σε κινδύνους και της σχέσης κόστους-απόδοσης για κάθε συναλλαγή,
- να απλοποιήσουν την εκτίμηση των πραγματικών εμπορικών αποτελεσμάτων από επιχειρηματική σκοπιά, αφού δεν θα απαιτείται φίλτρο συναλλαγματικών διακυμάνσεων,
- να αποφύγουν την ανάγκη δικαιολόγησης τακτικών απωλειών σε συμβάσεις πράξεων καλύψεως.

Μείωση των αναγκών για κεφάλαιο κινήσεως

Οι περισσότερες επιχειρήσεις προσπαθούν να παρακολουθούν τα υπόλοιπά τους σε διάφορα νομίσματα, ώστε να περιορίζεται η υπερβολική ρευστότητα με χαμηλή οικονομική απόδοση ή να αποφεύγονται τα αρνητικά υπόλοιπα τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε υπεραναλήψεις με

υψηλό κόστος. Η παρακολούθηση αυτή απαιτεί καθημερινή ενασχόληση και επαφή με την τράπεζα. Απαιτεί επίσης διογκωμένα αποθέματα ώστε να διασφαλίζεται ότι κάθε λογαριασμός εμφανίζει θετικό υπόλοιπο.

Η μετάβαση στο ευρώ θα επιτρέψει στις επιχειρήσεις:

- να περιλαμβάνουν αμέσως όλες τις πληρωμές στον κύριο λογαριασμό της εταιρείας, με άμεσο κλείσιμο,
- να μεταβιβάζουν ποσά στους προμηθευτές σε μεταγενέστερη ημερομηνία, μειώνοντας έτσι την περίοδο εξόφλησης,
- να αποφύγουν τις τραπεζικές προμήθειες από συναλλαγές και μετατροπές συναλλάγματος.

Ευκολότερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση χαμηλού κόστους

Η χρηματοδότηση για κεφάλαιο κινήσεως και επενδύσεις, αποτελεί σήμερα σημαντική πρόκληση για όλες τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Η χρηματοδότηση που θα είναι διαθέσιμη μετά τη μετάβαση στο ευρώ θα εξαρτάται από τη γενική πολιτική των τραπεζών και την ικανότητά τους να παρουσιάσουν πολύ εξειδικευμένα και καινοτομικά χρηματοδοτικά προγράμματα.

Η εισαγωγή του ευρώ θα οδηγήσει στη δημιουργία μεγαλύτερων κεφαλαιαγορών, με μεγαλύτερη ρευστότητα και πιθανότατα μεγαλύτερη διαφοροποίηση. Το ευρώ θα ευνοήσει την ανάπτυξη νέων μεθόδων χρηματοδότησης, όπως τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου (venture capital), τον EASDAQ (Ευρωπαϊκός Σύνδεσμος Αυτόματης Αναφοράς Χρηματιστών) και θα παράσχει ευκαιρίες για την ανάπτυξη μιας ευρύτερης επενδυτικής βάσης στην Ευρώπη.

Η μετάβαση στο ευρώ:

- θα οδηγήσει στην αύξηση του ανταγωνισμού στον τραπεζικό και χρηματοοικονομικό τομέα σε όλη την Ευρώπη,
- θα διευκολύνει την πρόσβαση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε τράπεζες του εξωτερικού,
- θα διευρύνει τη σημασία των κεφαλαιαγορών για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, προσφέροντάς

τους ευρύτερη πρόσβαση σε ιδιώτες επαγγελματίες προμηθευτές κεφαλαίου, κάτι που συνήθως οδηγεί σε εισαγωγή των εταιρειών στα χρηματιστήρια,

- θα μειώσει τον αριθμό των τραπεζικών λογαριασμών που τηρούν οι εταιρείες.

Ορισμένα από τα πλεονεκτήματα που περιγράφονται παραπάνω εξαρτώνται όχι από τις επιχειρήσεις τις ίδιες, ούτε από τις σχέσεις των επιχειρήσεων με τις τράπεζες, ούτε από τα προϊόντα που οι τράπεζες θα αναπτύξουν και θα προσφέρουν στις επιχειρήσεις, αλλά από ρυθμίσεις και την ανάλογη προετοιμασία της δημόσιας διοίκησης. Πολλά όμως από τα πλεονεκτήματα μπορούν να εξασφαλισθούν ανεξάρτητα από τη δημόσια διοίκηση.

Ο επιχειρηματικός κόσμος προσδοκά από τις τράπεζες στην Ελλάδα μια σειρά προσαρμογών, ως συνέπεια της λειτουργίας της ONE και της εισαγωγής του ευρώ:

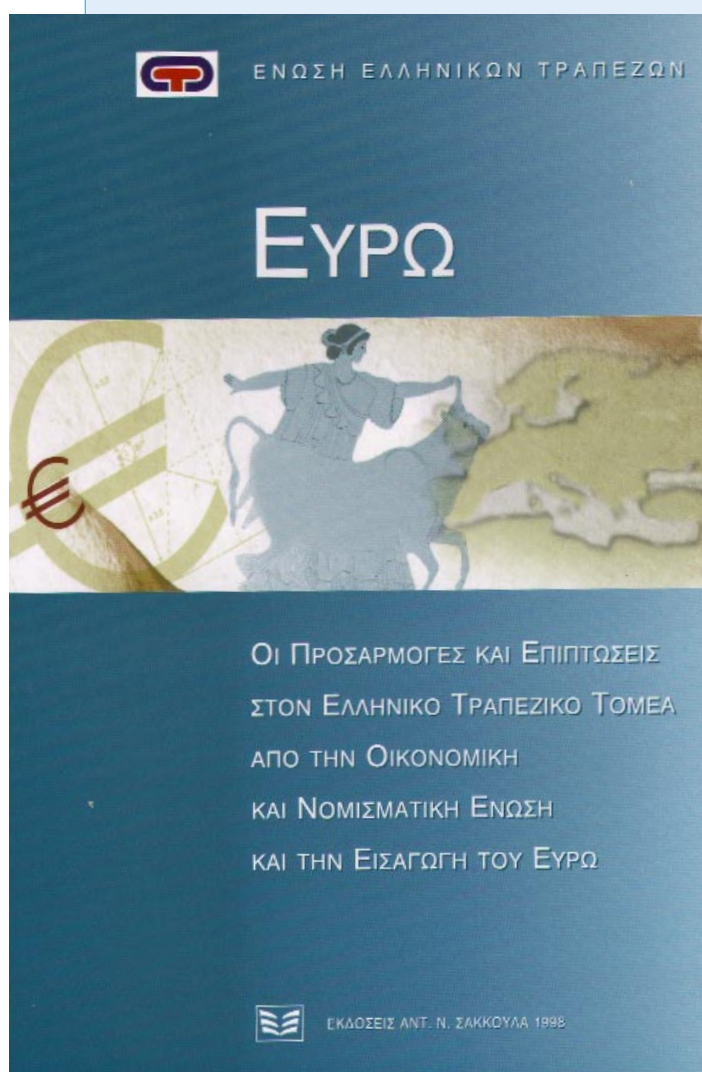
- Να αντιμετωπίσουν με ανταγωνιστική διάθεση το διανοιγόμενο αυξημένο ανταγωνισμό από τράπεζες των χωρών της ONE.
- Να αναπτύξουν πολιτικές, εξειδικευμένα χρηματοδοτικά προγράμματα σε ευρώ χαμηλού κόστους και καινοτομικού χαρακτήρα.
- Να αναπτυχθούν τραπεζικοί λογαριασμοί και συστήματα εσωτερικών πληρωμών σε ευρώ.
- Να προσφέρουν κίνητρα για την αυξημένη χρήση λογαριασμών σε ευρώ για τους εταιρικούς πελάτες τους.
- Να αναπτύξουν πακέτα χρηματοοικονομικά για να βοηθήσουν τους εταιρικούς πελάτες τους στη χρήση του ευρώ.
- Να μην επιβάλουν χρέωση, ή πάντως να μην επιβάλουν υπερβολικές χρεώσεις, επί των διεθνών συναλλαγών όταν αυτές πραγματοποιούνται σε ευρώ.
- Να προσφέρουν τη δυνατότητα μετατροπής των τραπεζικών δραχμικών δανείων προς επιχειρήσεις σε ευρώ με ανταγωνιστικά επιτόκια.
- Να συμβάλουν στη δημιουργία μεγαλύτερων κεφαλαιαγορών με μεγαλύτερη ρευστότητα και διαφοροποίηση.

Η εισαγωγή του ευρώ αποτελεί ένα σημαντικό μοχλό εξυγίανσης δομών στην ελληνική οικονομία, στον επιχειρηματικό τομέα και στο τραπεζικό

Η παρούσα μελέτη, που εκπονήθηκε από Επιτροπή Στελεχών Τραπεζών και της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών αποσκοπεί να συμβάλει στην ταχεία και έγκυρη προετοιμασία των ελληνικών τραπεζών εν όψει των επερχόμενων σημαντικών αλλαγών. Επί πλέον, φιλοδοξεί να δώσει το έναυσμα για την έναρξη ενός ουσιαστικού διαλόγου στην ελληνική κοινωνία και την έγκαιρη κινητοποίηση όλων των αρμοδίων φορέων με στόχο την ολοκληρωμένη προετοιμασία

της χώρας μας και την ολόπλευρη ενημέρωση του ελληνικού κοινού ώστε η μετάβαση στο Ευρώ να είναι ομαλή. Το έργο της Επιτροπής επικεντρώθηκε στα ακόλουθα:

- περιγραφή και ανάλυση του θεσμικού και νομικού πλαισίου που θα ισχύσει με την καθιέρωση του Ευρώ,

- εκτίμηση του κόστους προσαρμογής του ελληνικού τραπεζικού συστήματος στο νέο καθεστώς Ευρώ,

- προσδιορισμός και καταγραφή των ευκαιριών και προκλήσεων για τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα από τη δημιουργία του ενιαίου ευρωπαϊκού νομισματικού χώρου και του σταθερού μακροοικονομικού περιβάλλοντος που διαμορφώνεται στην Ευρώπη,

- εντοπισμός των ενεργειών στις οποίες οφείλουν να προβούν τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα ώστε

να προσαρμοστούν έγκαιρα στις ανάγκες του νέου νομισματικού συστήματος το οποίο θα προκύψει από τη μετάβαση στο καθεστώς του ενιαίου νομίσματος,

- επισήμανση των πρωτοβουλιών που πρέπει να αναλάβει για λογαριασμό των μελών της η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών σε συνεργασία με την Πολιτεία και την Τράπεζα της Ελλάδος, ώστε να διασφαλιστεί η ομαλή ολοκλήρωση της μετάβασης στο νέο καθεστώς.

σύστημα. Πρόσκαιρα, η εισαγωγή του ευρώ θα έχει ένα κόστος για τις τράπεζες, την απώλεια εσόδων από συναλλαγματικές πράξεις. Μακροχρονίως όμως θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των εργασιών των τραπεζών σε νέους τομείς δραστηριότητας, σε νέα προϊόντα, που είτε πηγάζουν αμέσως από την υιοθέτηση του ευρώ, είτε θα αναπτυχθούν ως αποτέλεσμα της γενικότερης βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας του επιχειρηματικού τομέα.

Επιχειρήσεις και τράπεζες χρειάζεται να συμπράξουν ώστε αυτό το αποτέλεσμα να επιτευχθεί το συντομότερο δυνατόν, προς όφελος του συνόλου της ελληνικής οικονομίας, ανεξάρτητα από το πότε η Ελλάδα θα μετάσχει στο ευρώ.

